

Referat fra møte i Teknologirådet

Tid: 9. juni 2022, kl. 10–15

Sted: Zoom

Til stede: Sverre Gotaas, Marit Aursand, Morten Breivik, Helene Fladmark, Kari Forthun, Bjørn Kjærland Haugland, Reidun Høllesli, Aris Kaloudis, Anne Ingeborg Myhr, Damoun Nassehi, Siri Vasshaug, Kristin Vinje, Anne Cathrin Østebø

Fraværende: Håvard Haarstad, Tanja Storsul

Fra sekretariatet: Tore Tennøe, Anne Siri Koksrud Bekkelund, Erik Hagen, Hanne Sofie Lindahl, Joakim Valevatn, Jonas Engestøl Wettre, Ingvild Østraat

Dagsorden:

Vedtakssaker

V-sak 07.22 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

V-sak 08.22 Godkjenning av referat fra møte februar 2022

Referatet ble godkjent.

Drøftingssaker

D-sak 11.22 Energikommisjonen og Norges energibehov

Sverre Gotaas er medlem av [regjeringens energikommisjon](#), som skal kartlegge Norges energibehov og foreslå økt energiproduksjon – med mål om fortsatt kraftoverskudd og at norske strømkunder også i fremtiden skal ha rikelig tilgang til fornybar energi.

Kommisjonen er godt i gang og har hatt et større innspillsmøte.

Sverre redegjorde for bakgrunnen for oppdraget, som er at Norge i dag har 10–15 TWh tilgjengelig som overskudd, samtidig som det pågår en storstilt elektrifisering. Den planlagte elektrifisering av sokkelen vil alene kreve mer enn dagens overskudd. Hele det nordiske kraftmarkedet går mot strammere tider.

Det finnes ikke ett enkelt grep som kan løse problemene, og alle metodene for å skaffe mer grønn energi har et fotavtrykk. Eksempelvis kan ikke havvind dekke behovet alene, og det er dessuten konfliktsoner i havet også. Dette vil føre til krevende valg og prioriteringer fremover.

Sverre opplyste at kommisjonen vil gi forslag til hvordan vi kan produsere mer energi, og hvilke regulatoriske og finansielle tiltak som kan gjøres. Energikommisjonen skal levere sin rapport 15. desember 2022

D-sak 12.22 Klimaomstilling og involvering av folk

Teknologirådets partnere i [danske Fonden Teknologirådet](#) er et av Europas ledende miljøer for innbygger-involvering. De arbeider mye med grønn omstilling, klimatilpasning, biodiversitet og miljø, og har prosjekter om bl.a. energieffektivisering, sirkulær økonomi, nytenkning av fossilfrie energisystemer, arealbruk og stigende havvann. Grunnfilosofien er å involvere flest mulige stemmer for å sikre robuste løsninger med oppslutning i befolkningen.

[Senior prosjektleder Gy Larsen](#) presenterte metoder og konkrete prosjekter de har jobbet med i Danmark. Hun fortalte om hvorfor involvering er så viktig i store samfunnsendringer, og trakk blant annet frem hvordan det gir innbyggerne mulighet til å formidle skepsis og uro, og være med på å prioritere.

Larsen brukte Danmarks Borgerting på klimaområdet som eksempel på en stor og vellykket prosess. Da Folketinget vedtok en ny klimalov om halvering av utslipp innen 2030, ble det også vedtatt å nedsette et borgerting med et representativt utvalg av befolkningen som fikk mulighet til å debattere og gi anbefalinger om dilemmaer i klimapolitikken.

Presentasjonen var en inspirasjon til hvordan Teknologirådet kan arbeide videre med punktet i mandatet om lekfolksinvolvering, og det strategiske satsingsområdet grønn omstilling.

D-sak 13.22 Teknologifronten: Står kunstig intelligens foran et paradigmeskifte?
Ifølge Stanford University kan såkalte [foundation models](#) være et paradigmeskifte for kunstig intelligens innen helse, robotikk, utdanning, språk mm. Jonas E. Wettre introduserte temaet, og viste til at utviklingen av disse modellene vil føre til storskala industrialisering og gjøre kunstig intelligens tilgjengelig for alle. Store aktører som Google og Microsoft er i førerretet, fordi de har tilgang på data og regnekraft i den skalaen de nye modellene krever.

Sjefsforsker og [professor Michael Riegler fra Simula](#) OsloMet har gjennom flere år vært medlem av Teknologirådets ekspertgruppe for KI og helse. Simula er blant de få på verdensbasis som har tilgang til Open AI, som de blant annet har brukt til å skape et "kunstig barn" for å trene politi og barnevern i intervjuer med barn.

På møtet demonstrerte Riegler hvordan DALL-E 2 kan generere unike bilder på bakgrunn av tekst, noe Riegler mener kan få stor innvirkning på samfunnet når det blir bredt tilgjengelig.

Han understreket at det vil bli behov for etiske diskusjoner og regulering av hva foundation-modeller kan brukes til og hvem som skal få tilgang. Eksempelvis vil såkalte deep fakes bli så enkle å lage at hvem som helst kan gjøre det.

D-sak 14.22 Et vannskille for digital regulering i EU – og Norge

EU har vedtatt [ny digital konkurranselov](#), er enige om spillereglene for [innhold på internett](#) og diskuterer verdens første omfattende [regulering av kunstig intelligens](#).

Tore Tennøe orienterte om hvordan Teknologirådet dekker dette gjennom flere publikasjoner og en møteserie med eksperter og politikere.

Han trakk også opp hva som gjøres innen digital regulering i USA og Kina, og trekk ved den digitale økonomien

Orienteringssaker

O-sak 03.22 Pågående prosjekter og formidling

Statusrapporter for pågående prosjekter var sendt ut på forhånd.

O-sak 04.22 Styringsdialog med Nærings- og fiskeridepartementet

Sverre Gotaas orienterte om møtet med representanter for Nærings- og fiskeridepartementet. Departementet er godt fornøyd med årsrapporten og med arbeidet som utføres i Teknologirådet.